

Česká republika

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Smilovice, okres Frýdek-Místek

Smilovice 164, 739 55 Smilovice u Třince

Identifikátor školy: 600 134 148

Termín konání orientační inspekce: 16. – 18. září 2002

Čj.:	146 1737/02-5096
Signatura:	on2bw103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola ve Smilovicích je malotřídní. Navštěvuje ji 48 žáků z obcí Smilovice, Guty a Řeka. Škola je organizační složkou obce, ve školním roce 2002/2003 má tři třídy se spojenými 1. – 5. ročníky. Očekává se, že tento dosud stabilní počet bude v příštích letech mírně zvýšen. Součástí školy je školní jídelna.

Budova je výstavná a dobře spravovaná, poskytuje dostatek prostoru pro všestrannou výchovně-vzdělávací činnost. Škole chybí rozměrnější tělocvična a přívětivější, motivující zázemí pro učitelský sbor. Areál školní zahrady a jejího okolí je úpravný, je využíván pro výchovně vzdělávací činnost i pro rekreaci a sport. Škola má jako součást školní jídelny pro sto strážníků. Není zřízena školní družina, osm zájmových kroužků pracuje jako alternativa školního klubu. Základní škola má čtyři stálé a dva externí pedagogy, čtyři provozní pracovníky. Žáci po absolvování 5. ročníku přecházejí ve většině na úplnou ZŠ v Hnojniku.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům;
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům;
- průběhu a výsledku vzdělávání a výchovy v celé škole.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole vyučují čtyři učitelky, z nichž dvě mají příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce na základní škole. Třetí získala kvalifikaci pro výuku na středních školách a v současné době dokončuje dálkové studium učitelství pro 1. stupeň. Jen čtvrtá má pouze středoškolské vzdělání pedagogického směru. Dva externí učitelé vyučují nepovinné předměty - katolické a evangelické náboženství. Skladba úvazků je vyrovnaná a zohledňuje provoz, vzdělání a zkušenosti učitelů.

Věkové složení pedagogického sboru je velmi příznivé a svědčí o proběhlé generační výměně. Neboť nyní je 75 % vyučujících ve věku do 35 let, jedna vyučující (tj. 25 %) je věku do 55 let. Je zpracováno plánovité uvádění nových a začínajících učitelů, péče o nekvalifikované však není důsledná. Ředitelka má zpracovaný plán kontrolní a hospitační činnosti. Vedle běžných hospitací využívá možnost dalších neformálních návštěv ve třídách. Hospitace jsou analyzovány, zpětná vazba je málo zřetelná. Kontroly nejsou komplexní, jsou zaměřeny především na kvalitu práce pedagogických pracovníků a vedení dokumentace. Jejich součástí je i sledování písemných projevů žáků, výkonů v kontrolních pracích a klasifikace. Mimo plánovité řízení je provoz školní jídelny, správy budovy a oblast bezpečnosti práce.

Je vypracován systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vedle studia jazykové školy a pedagogické fakulty se učitelé podle stanovených priorit zúčastňují jednorázových i cyklických externích vzdělávacích akcí a školení. Systém sebevzdělávání a odborného růstu je vcelku zajištěn. V rámci DVPP byly pořízeny některé tituly odborné pedagogické literatury.

Ve škole jsou vytvořeny organizační předpoklady pro úspěšné vedení a motivování pracovníků. Základními nástroji operativního řízení jsou roční a měsíční plány práce a každodenní kontakt se všemi pracovníky. Ředitelka upřednostňuje demokratický styl řízení s výraznými liberálními prvky. Chybí účinné rozdělení kompetencí.

Systém stimlování a pravidelného hodnocení pracovníků je vytvořen. Vedle osobního ocenění jsou stanovená i obecná, ale značně zúžená kritéria pro diferenciaci nadtarifních příplatků či odměn.

Ředitelka školy má vysokoškolské pedagogické vzdělání se specializací pro výuku na 2. stupni ZŠ s aprobační přírodopis, chemie a výtvarná výchova. Vykazuje 31 let pedagogické praxe, ve funkci je od roku 1996. Působí zároveň jako vedoucí metodického společenství okolních malotřídních škol, které se zaměřují na přechod žáků na úplnou ZŠ. Za všechnu problematiku spadající do okruhu práce vedení školy, výchovného poradenství i metodických orgánů zodpovídá ředitelka sama, není formulována ani vzájemná zastupitelnost. Svá rozhodnutí opírá o jednání pedagogů na řádných poradách a operativních schůzkách. Školní řád je zpracován z pozice práv dětí a v souladu s platnými právními předpisy, je komplexní, vymezuje pravidla vnitřního režimu, definuje práva i povinnosti žáků.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy

Třída	Ročníky	Celkem žáků v ročníku	Celkem žáků ve třídě	Počet integrovaných žáků
I.	1.	10	20	0
	3.	10		1
II.	2.	7	17	0
	4.	10		0
III.	5.	11	11	1
Celkem		48		2

Školu tvoří tři třídy. Spojení ročníků je účelné, zohledňuje individuální potřeby žáků, prostorové možnosti i odbornost učitelů. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům i základním psychohygienickým zásadám.

Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím, osobní dokumentace žáků a zaměstnanců je řádně zabezpečena před zneužitím.

Vnější informační systém školy je k veřejnosti poměrně otevřený. Rada školy není zřízena, pracuje však funkční Klub rodičů a přátel školy, pravidelně se konají třídní schůzky a konzultace. Spolupráce s KRPPŠ je dána především finanční pomocí, organizováním mnohých školních akcí a slavností. Aktuální informace jsou poskytovány prokazatelnou formou. Vychází žakovský časopis věnovaný dětským pracím a zájmům. Škola se prezentuje na veřejnosti příspěvkem v obecním informátoru Smilovice, koná výstavy žakovských prací, fotografií ze života školy, spolupracuje s obecními organizacemi (TJ, Český myslivecký svaz). V kulturní i ve výchovně vzdělávací činnosti škola spolupracuje s obcí i s okolními školami.

K příznivému klimatu přispívá loajalita učitelů, sounáležitost žáků se školou a k jejím cílům, dobré vztahy mezi učiteli a žáky, přívětivé prostředí i vysoké cenění rodiči. Škola se snaží o rozvoj kulturní a společenské úrovně žáků. Organizuje návštěvy divadel, výstav, besed, jezdí na exkurze a výlety, zúčastňuje se meziškolních soutěží a akcí. Připravuje pro obec kulturní představení, na kterých žáci sami vystupují. Činnost školy má komunitní ráz a je výrazně spojena se životem obce.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola má k dispozici tři velmi dobře vybavené kmenové třídy. Školní nábytek je estetický a z hlediska bezpečnosti a psychohygieny bezproblémový. Dovybavení a obměna nábytku pro opotřebovanost naopak vyžadují sborovna, kabinety a ředitelna. Výuka tělesné výchovy a jiné pohybové aktivity probíhají především venku v areálu zahrady, v zimě a v nepříznivém počasí slouží malá, sportovním náradím vybavená tělocvična, která však umožňuje z bezpečnostních důvodů jen omezené sportovní činnosti. V květnu tohoto roku bylo v odborné učebně výpočetní techniky instalováno v projektu Internet do škol sedm počítačů. Dále škola zřídila malou keramickou dílnu. Prostorově i vybavením chybí funkční školní knihovna. Učebna dílen byla zrušena, k praktické výuce pracovních činností slouží školní zahrada a ovocný sad. Chodby a klidové prostory umožňují bezpečné přesuny i pohybové aktivity v průběhu přestávek. Temperování místností během dne není vyrovnané. Stejným problémem je osvětlení některých pracovních ploch.

Škola má pro všechny žáky úplnou řadu učebnic a pracovních sešitů, vyučující mohou využívat další doplňkovou literaturu. Část učebních pomůcek byla zhotovena tvořivě a nápaditě vyučujícími. Ve třídách jsou umístěny další učební pomůcky, které jsou přístupné i žákům během přestávek. Knižní fond je zastaralý, nové jednotlivé tituly nejsou pořizovány, využívána je především řada souvislé mimočítankové četby. Škola má k dispozici běžnou moderní audiovizuální a didaktickou techniku. Byla instalována počítačová síť s výukovými programy.

Koncepční využití počítačů ve vyučování zatím naráží na metodické, odborné, ale i organizační problémy. Další využívání materiálního zázemí je individuální, jejich účelnost a efektivnost zatím nebyly sledovány.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacího programu

Škola realizuje výuku v 1. – 5. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22. v souladu se zařazením do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT ČR ze dne 27. 5. 1996, s platnou změnou od 1. 1. 2001.

Ve všech ročnících je časová dotace vyučovaných předmětů v souladu s učebními plány vzdělávacího programu Základní škola, probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku i v tematických plánech vyučujících. Kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Povinná dokumentace vztahující se ke vzdělávání je vedena průkazně a zachycuje průběh vzdělávání i jeho výsledky.

Sestavené plány, probrané a zapsané učivo a prokazatelné plnění osnov jsou systematicky kontrolovány, při absenci metodického orgánu provádí tuto činnost sama ředitelka.

Vzdělávací kurikulum není programově připraveno, deklarovaným koncepčním cílem je snaha poskytnout žákům základy vzdělání, vychovat je k samostatnosti a společenské aktivitě. Jako prostředek má škola sloužit realizovaný vzdělávací program, časově tematické plány a metody práce přispívající k příznivému klimatu školy. Plánované kroky k dosažení vyznačeného cíle však nejsou v dalších plánech konkretizovány, rozpracovány, ani následně vyhodnocovány.

Výchovně-vzdělávací činnost školy je v souladu se realizovaným vzdělávacím programem Základní škola.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy

Byly provedeny hospitace v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, anglický jazyk, tělesná a výtvarná výchova. Byly navštíveny všechny třídy (spojené i samostatné ročníky) a všichni vyučující. Hodiny byly co do kvality výuky na srovnatelné úrovni a ve většině byly hodnoceny jako velmi dobré.

Žáci byli ve všech hodinách velmi příznivě aktivizováni vstupními motivačními metodami, během práce byli povzbuzováni, oceňováni za dobrý výkon i za projevenou snahu. K udržení zájmu o látku využívali učitelé především metody slovního povzbuzování a častého střídání činností, chyběly pestřejší formy motivace oddechového rázu. U žáků se projevila menší míra sebereflexe a sebehodnocení, převaha učitelů byla velmi zřetelná.

Učitelky postupovaly podle časově tematických plánů, které byly zpracovány pro všechny ročníky a všechny povinné předměty, jejich pracovní charakter dokládá kvalitní a promyšlenou přípravu na vyučování. Pro dva žáky se specifickými poruchami učení jsou zpracovány individuální plány a je jim věnována pozornost v hodinách i péče v reedukačních skupinách. Témata a stanovené výukové cíle ve sledovaných hodinách byly formulovány vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální složení třídy.

Všechny vyučovací hodiny byly kvalitně připravené, dobře promyšlené, pokyny vyučujících byly jednoznačné, motivující a jasné. Struktura hodin odpovídala věkové kategorii žáků, podmínkám sloučených ročníků. Na počátku vyučovacího procesu si vyučující stanovily zřetelné a srozumitelné cíle hodin. Z didaktických principů byla respektována především zásada názornosti, přiměřenosti a možnosti individuálního tempa.

Během vyučovacího procesu byl sledován především cíl výuky a její efektivitu. Tempo výuky bylo přiměřené, učitelky využily v hodinách různé metody procvičování, výkladu a samostatné práce. Z reakcí žáků se dal vyzorovat zřetelný návyk na toto činnostní pojetí výuky. Učivo bylo vyučujícími interpretováno správně a příklady při uvádění učiva byly logické a funkční. Žáci byli kontrolováni, opravováni a prokazovali většinou velmi dobré znalosti. Veškeré práce a písemné výstupy žáků byly řádně kontrolovány, opravovány a vyhodnocovány. Byla zaznamenána práce s chybou, i když ne vždy zbyl časový prostor na rozbor nesprávných sdělení a zápisů. Velmi často chybělo shrnutí učiva a hodnocení práce.

Prostředí kmenových tříd, ve kterých probíhá výuka, je pedagogicky podnětné a esteticky upravené, je v něm potřebné technické vybavení, je funkčně a esteticky vyzdobené názorným výukovým materiálem i pracemi žáků. Splňuje základní psychohygienické podmínky na práci žáků i na jejich relaxaci. Třídy jsou klasicky ustaveny, jediným pracovním místem jsou žakovské stoly. Tím, že nebyly střídány pracovní prostory, žáci nemohli častěji měnit pracovní polohy. Práce byla alespoň v několika případech přerušena a proložena relaxačními pohyby.

Učitelky mají velmi pozitivní a citlivý přístup k žákům, velkou měrou se zasloužily o vstřícnou a příznivou atmosféru v hodinách. Vyjadřování vyučujících, jejich pohotovost a jazyková správnost byla ve všech hodinách bezchybná a totéž se týká i jejich neverbální komunikace.

Převažovala tradiční frontální organizace výuky s dominantním postavením učitele a s malou příležitostí pro žáky učit se aktivně. V daleko menší míře měli žáci možnost promluvy, či vyslovení názoru. Malý prostor byl dán metodám směřujícím k osobnostnímu a sociálnímu rozvoji žáků, ačkoli je to deklarovaná priorita školy. Pouze v několika hodinách byl vytvořen prostor pro diskusi a byly uplatňovány metody nácviku komunikačních dovedností.

Učitelky projevily důvěrnou znalost žáků, respektovaly jejich individuální vzdělávací potřeby, zadávaly individuální úkoly. Diferencovaný přístup ke skupinám žáků byl pozorný a nenásilný.

Průběh a výsledky vzdělávání na 1. stupni základní školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání vlastními evaluačními nástroji, jsou to většinou kontrolní práce zaměřené na vědomosti. Jejich výsledky procházejí rozborem, následná přijímaná opatření jsou nevýrazná, účinnost a zpětná vazba není sledována. Z dalších oblastí škola se zaměřuje na hodnocení převážně písemných projevů žáků, pravidelně vyhodnocuje úroveň žákovských prací, písemností a výtvorů. Vlastní formativní systém hodnocení žáků je používán jen individuálně a nesoustavně.

Nižší počty žáků v ročnících se projevují v důsledném individuálním přístupu k žákům, škola nemá neprospívající žáky ani žáky opakující ročník.

Hodnocení výsledků za školní rok 2001/02 je obecné, nekonkrétní, ve své podstatě je výčtem akcí nadstavbové činnosti školy, dále si všímá personálních změn a zbudování počítačové učebny, zásadně neobsahuje žádné výsledky výchovně-vzdělávací činnosti. Výroční zpráva (za školní rok 2000/2001) obsahuje v tomto smyslu obecná konstatování, ani v ní nejsou přehledné údaje o výsledcích vzdělávání.

Škola úspěšně realizuje vzdělávací program Základní škola. Práce v hodinách byla plánovitá, promyšlená, s důrazem na vzdělávací cíl a efektivitu práce. Bylo respektováno individuální tempo žáků i jejich věkové zvláštnosti. V hodinách byly užity pestré metody práce, které vedly k zájmu žáků. Byl kladen důraz na jejich samostatnost i zodpovědnost. V oblasti motivace se projevily rezervy v průběžné aktivizaci žáků, chyběla pestrá organizace výuky. Přes menší míru příležitostí ke komunikaci se projevila vstřícnost a otevřenost. Výsledky vzdělávání jsou zjišťovány, kontroly však postrádají koncepci, analýzy i závěry.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny a rozhodnutí o zařazení do sítě škol

Údaje uvedené ve Zřizovací listině ZŠ Smilovice, okres Frýdek-Místek ze dne 1. 7. 2001 jsou ve shodě s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol MŠMT ČR ze dne 31. 10. 2001.

Vyhodnocení dotazníků pro rodiče

34 rodičů žáků 1. až 5. tříd bylo osloveno v dotazníkové anketě, vrátilo se 26 dotazníků. Rodiče vyjádřili spokojenost a spíše spokojenost:

- se vzdělávacím programem školy (88 %)
- se skladbou mimovyučovacími aktivit (85 %)
- s informovaností učitelů o žácích (85 %)

- s informovaností rodiny o výsledcích dítěte (81 %)
- se spravedlivým hodnocením (89%)
- s informovaností dítěte, kde hledat pomoc (84 %)
- s jasným školním řádem (85 %)

Spíše nespokojenost a nespokojenost vyjádřili rodiče v oblasti:

- nabídka nepovinných předmětů (27 %)
- využívání pomůcek ve vyučování (12 %)
- využívání počítačů ve výuce (50 %)
- informovanost rodiny o výsledcích dítěte (12 %)
- nabídka mimoškolní zájmové činnosti (19 %)
- informovanost dítěte o drogovém nebezpečí (12 %)
- hygienické podmínky ve škole (12 %)

Slovně se rodiče vyjádřili pochvalně o úspěšných mimoškolních akcích a o vstřícném komunikativním přístupu učitelů k dětem i k rodičům. Kritická sdělení se týkala především absence družiny, prostornější tělocvičny i samotné existence spojených tříd. Sdělení a připomínky byly s ředitelkou projednány a budou sloužit jako podnět pro další práci a rozvoj školy.

Výroční zpráva

Výroční zpráva za školní rok 2000/2001 o činnosti školy není po formální i obsahové stránce zpracována v souladu s právní normou. Předložená verze s listem nazvaným Shrnutí pro zřizovatele, Obecní úřad Smilovice, neobsahuje všechny požadované informace, uvádí citlivé osobní údaje o zaměstnancích a další informace, jejichž členění má však zmatený charakter a ubírají zprávě na přehlednosti a vypovídací hodnotě.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Základní školy Smilovice, okres Frýdek-Místek ze dne 1. 7. 2001;
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol MŠMT ČR ze dne 31. 10. 2001, čj. 23 119/01-21;
3. Koncepce školy pro období od 1. 9. 2001 do 31. 8. 2007;
4. Hodnocení úspěšnosti koncepce školy za období 1996 – 2001;
5. Plán pedagogických rad, Plán práce školy 2002 - 03;
6. měsíční plány;
7. třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy;
8. Školní řád, Provozní řád základní školy;
9. Další pedagogické vzdělávání učitelů, 2001/2002/2003;
10. Plán kontroly;
11. Analýza výsledků za školní rok 2001/2002;
12. seznam integrovaných žáků;
13. zápisy pracovních porad, pedagogických rad,
14. rozvrhy hodin, tematické plány pro rok 2002/2003;

15. podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelkou školy;

16. Výroční zpráva za školní rok 2000 / 2001 – pedagogická část.

ZÁVĚR

Z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících je celková situace v ZŠ dobrá a má zlepšující se tendenci.

Škola má potřebné materiální zdroje, prostorové podmínky jí umožňují realizovat zvolený vzdělávací program.

Vzdělávání probíhá v podmínkách, které umožňují koncepční a systematickou práci, jež probíhá s výraznou podporou pracovníků školy i rodičovské veřejnosti.

Od předchozí inspekce v roce 1998 došlo k posunu především v oblasti koncepčního plánování, vedení dokumentace a zajištění perspektivních a kvalifikovaných učitelů. Proběhly dílčí rekonstrukce budovy, byla zřízena nová počítačová učebna. Problémem zůstává málo funkční školní knihovna a nerovnoměrné zateplení budovy.

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že škola pracuje koncepčně, má veškeré podmínky pro plynulou a úspěšnou práci.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
-------------------	-------------------------	--------

Vedoucí týmu	Mgr. Šárka Hanušová	
--------------	---------------------	--

V Ostravě dne 4. října 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 4. října 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
---	--------

Mgr. Věra Karlíková, ŘŠ

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: KÚ Moravskoslezského kraje	2002-10-21	146 2000/02-5096
Zřizovatel: Obec Smilovice	2002-10-21	146 2001/02-5096

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány